

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. איש ואשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו ולא כלום ... היכא דזבין איהו ומית אתיא איהו ומפקא ... באושא התקיננו האשה שמכרה בנכסי מלוג ומתה הבעל מוצא מיד הלקוחות ... היכא דזבין תרוייהו לעלמא א"נ זבנה איהי לדידיה זבינה זביני..... 1
- ב. קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי..... 5
- ג. שניהם אינן בדין יום או יומים זה לפי שאינו תחתיו וזה לפי שאינו כספו ... אמר קרא לא יוקם כי כספו הוא כספו המיוחד לו..... 6
- ד. אין מחזיקין בנכסי אשת איש..... 6
- ה. בבעל וכגון שחפר בה בורות שיחין ומערות..... 7
- ו. אין חזקה לנזקין ... אין דין חזקה לנזקין ... בקוטרא ... בבית הכסא..... 9
- ז. באחר וכגון שאכלה מקצת חזקה בחיי הבעל ושלש לאחר מיתת הבעל מינו דאי בעי אמר ליה אנא זבינתה מינך כי א"ל נמי את זבינתה ליה זבנה ניהלי מהימן..... 12

דף נ.

א. איש ואשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו ולא כלום ...
היכא דזבין איהו ומית אתיא איהו ומפקא ... באושא
התקיננו האשה שמכרה בנכסי מלוג ומתה הבעל מוצא
מיד הלקוחות ... היכא דזבין תרוייהו לעלמא א"נ זבנה
איהי לדידיה זבינה זביני

כבר התבאר במסכת כתובות דף עח.: ובמסכת ב"ק דף פח. וב"מ דף לה. ודרף צו: שנכסי האשה כשהיא נשואה, יש מהם שהם נכסי צאן ברזל, ויש שהם נכסי מלוג, וכשנתאלמנה או נתגרשה נוטלתן חוץ מכתובתה, ואם מתה יורש אותם הבעל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כל מה שהאשה מכנסת לבעלה בשעת נישואין, והוא הנדוניא, נקראים נכסי צאן ברזל¹, האשה שמכרה או נתנה לאחרים מנכסי צאן ברזל לאחר שנישאת², לא עשתה כלום, ויש אומרים³ שמ"מ כשתתאלמן או תתגרש מכרה קיים.

כל שאר נכסי האשה שלא הכניסה לו כנכסי צאן ברזל, וכן כל הנכסים שבאו לה לאחר שנישאת, הרי הן נכסי מלוג⁴.

בנכסי מלוג⁵ יש לבעל זכות לאכול הפירות, ואינו רשאי לכלות הקרן, ואינו חייב באחריותן בין אם פחתו או מתו או נגנבו או נאבדו, וכן אם הותירו, ההפסד והריוח עליה⁶, ואפילו אם פשע בהם ונאבדו פטור⁷.

נכסים שנפלו לה בירושה לאחר שנשאת, או שנתנו לה מתנה⁸, או שחבלו בה אחרים, דינם כנכסי מלוג.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פה ב וסימן פה ב, ולשון צאן ברזל הוא דבר שיש לו קיום כצאן ברזל, והיינו שהבעל מקבל עליו אחריות (וכן מצינו בפ' איזהו נשך [דרף ע ע"ב] שכל ששם אותם עליו בדמים ומקבל עליו אחריות נקרא צאן ברזל), וכתב הרמ"א (בסימן סו סעיף יא) שסתם נדוניא אחריותו עליהם כנכסי צ"ב, ועי' נה"מ (סימן סב סק"ג) מ"ש בביאור דבריו, ועיין שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן קצה בענין מעות נדוניא שהאשה מכנסת לבעלה, וההתחייבות לא כתוב בכתובה עצמה אלא בשטר הנאים, ולא נכתב שם שמקבל הבעל אחריות, אם דינם כנכסי מלוג או כצאן ברזל

² שו"ע ונו"כ שם צ יג, דהקרקע אינה ברשותה, אלא ברשות בעל, ויכול לבטל המכירה, ואף על פי שגם הבעל אינו יכול למכור, מ"מ חשיב כברשותו לכל דבר, וכתב הבי"ש (ס"ק מה) בשם הפרישה דאפשר שהיא אינה יכולה לבטל המכירה, דחז"ל עשו תקנה לטובתה שיהיו הנכסים שלה ביד הבעל ולא ביד אחר, ואם היא מכרה ואינה רוצה בתקנת חז"ל אינה דאפסדה אנפשה. ומשמע מדברי הפוסקים דכל שאינו מערער לבטל המכירה, המקח קיים, ונראה דכ"ש כשאומרת שברשותו מכרה ואינו מכחישה, ה"ז כאילו מכרה בשליחותו.

³ רמ"א שם בשם הנ"י, והבי"ש (ס"ק מו) מפרש בדעת הנ"י שגם בזה המכר בטל, כיון שמכרה מהיום, ולא אמר אלא כשמוכרת בטובת הנאה.

⁴ שו"ע ונו"כ שם פה ז ולשון מלוג הוא כעין לשון מליגת הראש שתולשין השיער והראש נשאר, וכן בנכסי מלוג הבעל אוכל הפירות והקרן נשאר.

⁵ שו"ע שם וסעיף ז והוא תקנת חז"ל תמורת פרקונה שהייתה לפדותה, והאשה יכולה לומר איני נפדית ואיני נותנת פירות.

⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

⁷ שו"ע שם וכן בחו"מ (סימן שמו סעיף טז), מפני שהיא עמו במלאכתו והוי פשיעה בבעלים (וכתב בנה"מ (שם סק"ו) דהא דלא נקט הטעם מפני שהוא כלוקח, משום שאפילו סילק עצמו מפירות ומירושה, דאז לא חשיב לוקח, אפ"ה פטור מטעם שאלה בבעלים, ועי' ח"מ (סימן קמו סק"ב) ובבי"ש (שם ס"ק כא), ובט"ז (סימן פה סק"ב), אבל אם הזיקן בידים חייב.

⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז שם, וכן הוא בשו"ע חו"מ (סימן רמט סעיף יג), וכתב באה"ט (סק"ח) בשם המבי"ט דה"ה אם אחר נתחייב לתת לה מזונות, נעשה נכסי מלוג, ואינה רשאית למחול בלי רשות בעלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

האשה שמכרה נכסי מלוג שלה לאחר שנישאת, יש אומרים⁹ שהגוף מכור, אבל הבעל מוציא הפירות מיד הלוקחות כל ימי חייה, ויש אומרים¹⁰ שיכול הבעל להוציא הגוף מיד הלוקח אף בחייה, ומכל מקום כשנתאלמנה או נתגרשה נתקיים המקח ביד הלוקח.

אפילו ארוסה לא תמכור לכתחלה נכסים שנפלו לה משנתארסה, ואם מכרה המקח קיים¹¹. ואשה שמכרה מקום בביהכנ"ס שירשה מאביה, דינה כמכרה נכסי מילוג¹².

מכרה האשה מנכסי מלוג ומתה בחיי הבעל, לכו"ע יכול הבעל להוציא מיד הלוקחות הגוף והפירות¹³, ויש אומרים שאף אין הבעל חייב להחזיר המעות ללוקח, אלא אם כן אותם המעות שקיבלה עבור הקרקע היו בעין ברשותה בשעת מיתתה, שהייב להחזיר.

⁹ שו"ע שם צ"ט כדעת הרמב"ם, והיינו כל זמן שהיא תחתיו, אבל אם נתאלמנה או נתגרשה לכו"ע הפירות ללוקח, וכתב בח"מ (ס"ק כז) שלמעשה אין ללוקח שום תועלת בגוף הקרקע בחיי הבעל, מאחר שהפירות וכל תשמישי הקרקע הם של הבעל.

¹⁰ רמ"א שם כדעת הטור בשם הרא"ש, שהבעל בנכסי מלוג של אשתו כלוקח, והוא קנה תחילה, והיינו כשנשארה נעשה מיד כלוקח בנכסיה, וצ"ל דה"ה בנכסים שנפלו לאחר נישואין נעשה מיד לוקח, כתב בבי"ש (ס"ק לו) שלגבי זכותו של לוקח לתבוע המעות, תליא בפלוגתא, דלהרמב"ם שהגוף הוא של לוקח, אינו יכול לתבוע המעות, אפילו כשהם בעין, עד שתמות, אבל לדעת הרא"ש שהבעל מוציא הגוף, יכול לתבוע המעות, מאחר שאין לו שום זכות בקרקע, עיין שם.

¹¹ שו"ע ונו"כ שם יא, והיינו אם מכרה קודם שנישאת, וכתב הרמ"א אפילו נכסים הידועים לבעל. ובנכסים שנפלו לה קודם שנתארסה, יכולה למכור לכתחילה קודם נישואין, כמבואר בטור, ועי' ח"מ (ס"ק לד).

¹² שו"ת מהרש"ם (ח"ו סימן מט) וחכם אחד רצה לערער שלא אמרו שאינה יכולה למכור אלא בדבר שעושה פירות, אבל מקום בביהכנ"ס אינו עושה פירות, והמהרש"ם הוכיח ממ"ש הרמ"א (בסימן צ סעיף יד) שבגדים שהכניסה לו דינם כנ"מ, אף על פי שאין עושים פירות, והסביר שעצם השתמשותה בבגדים הוא הפירות, שנהנה מזה וזהו כבודו, וכתב עוד דמה שטוען הקונה שהיא נו"נ ומכרה קיים, דחה המהרש"ם, דאף בנו"נ מכרה במל, ועי"ש עוד שדן באשה שהשכירה נ"מ אם השכירות קיימת, עיין שם.

¹³ שו"ע ונו"כ שם, וזוהי תקנת אושא, וכמ"ש הנמרא בכמה מקומות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מכרו שניהם הבעל והאשה מנכסי מלוג¹⁴, בין שלקח תחילה מהאיש ובין שלקח תחילה מהאשה¹⁵, מכרם קיים, וכן האשה שמכרה או נתנה נכסי מלוג לבעלה¹⁶, מכרה ומתנתה קיימים.

והאשה שמכרה¹⁷ או נתנה לאחרים מנכסי צאן ברזל לאחר שנישאת, לא עשתה כלום¹⁸, ויש אומרים¹⁹ דמ"מ כשתתאלמן או תתגרש מכרה קיים.

וכן הבעל אינו²⁰ רשאי למכור נכסי צאן ברזל של אשתו בין בקרקע ובין במטלטלין, אם מכר קרקע נכסי צאן ברזל לא עשה כלום והמכר בטל²¹, ואם מכר או משכן

¹⁴ שו"ע ונו"כ צ טז

¹⁵ ואינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי, דכיון שהגוף שלה ליכא משום איבה אם לא תסכים במכירתו, לאפוקי בנכסי צ"ב שיכולה לומר כן, ומ"ש בין שלקח מהאשה תחילה לכאורה הוא מיותר, שהרי אפילו אם מכרה היא לבדה ברשותו מהני, ואפשר דקמ"ל דאע"פ שבשעה שהיא מכרה היה עדיין בלי רשותו, כיון שאח"כ מכר גם הוא מהני, משא"כ אם היא מכרה ואח"כ הסכים למכירתה אפשר דלא מהני, שאינה נעשית שלוחו אלא כשהיה מדעתו בשעת מכירה, ועי' ב"ש (ס"ק נה) בענין עבד של נכסי מלוג אם יוצא בשן ועין.

¹⁶ שו"ע (שם), ודין הדמים כשמכרה לבעלה, נראה פשוט שנעשו נכסי מלוג דמנ"מ אתו, ועכ"פ לא עדיף ממתנה שנתן לה הבעל. ובהפלא"ה (בקו"א) מסתפק כשמכרה לו נ"מ וגם מחלה לו זכותה לנכות כתובתה מנכסים אלה, שבזה לכאורה יכולה לומר נ"ר עשיתי לבעלי, והביא מדברי הבי"ש (בסימן קה ס"ק יא) שהמחלת כתובה ונדוניא ביחד, כשם שאינה יכולה לומר בכתובה נ"ר עשיתי, גם בנדוניא אינה יכולה לומר כן. פתחי חושן חלק ט פרק ח הערה קמו

¹⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צ יג,

¹⁸ דהקרקע אינה ברשותה, אלא ברשות בעל, ויכול לבטל המכירה, ואף על פי שגם הבעל אינו יכול למכור, מ"מ השיב כברשותו לכל דבר, וכתב הבי"ש (ס"ק מה) בשם הפרישה דאפשר שהיא אינה יכולה לבטל המכירה, דחז"ל עשו תקנה למוכרת שיהיו הנכסים שלה ביד הבעל ולא ביד אחר, ואם היא מכרה ואינה רוצה בתקנת חז"ל איהי דאפסדה אנפשה. ומשמע מדברי הפוסקים דכל שאינו מערער לבטל המכירה, המקח קיים, ונראה דכ"ש כשאומרת שברשותו מכרה ואינו מכחישה, ה"ז כאילו מכרה בשליחותו. פתחי חושן חלק ט פרק ח הערה כו.

¹⁹ רמ"א שם בשם הנמק"י והבי"ש (ס"ק מז) מפרש בדעת הנ"י שגם בזה המכר בטל, כיון שמכרה מהיום, ולא אמר אלא כשמוכרת בטובת הנאה, וכדלהלן, ועי' ערך ש"י

²⁰ שו"ע ונו"כ שם

²¹ וכתב בח"מ (ס"ק מב) שנחלקו הפוסקים אם המכר בטל מיד או מכרו קיים עד שעת מירפא, והיינו כשימות או יגרשנה, ובבי"ש (ס"ק מז) ביאר יותר, דבירושלמי מבואר דנצ"ב דמיא לאפותיקי מפורש, ובשו"ע חו"מ (סימן קיז סעיף א) פסק שאם מכר שדה אפותיקי ה"ז מכורה, וכשיבא בע"ח לנכות, אם לא ימצא בני חורין יטרוף אותה, ודוקא כשמכרה בפירוש עד שיטרפדה, אבל מכרה ממכר עולם אינה מכורה, והרמ"א שם כתב שזה דעת הרמב"ם, אבל רוב הפוסקים חולקים וסוברים שבאפותיקי מפורש, אפילו יש בני חורין מורף מקרקע זו, והמכר קיים עד שעת מירפא, וסיים שכן עיקר, ועי' בנו"כ (שם), וכתב הבי"ש (שם) שמה שכתב המחבר כאן שהמכר בטל, ומשמע אפילו עד שעת מירפא, משום שיש לחלק דשאני נצ"ב שיש משום שבה בית אביה, וכבר נתבאר שאפילו לפי מנהגנו שאין מפרטין השומא איכא שבה בית אביה, ובטור הביא פלוגתא אם המכר בטל מאליו או שהזכות ביד האשה לבטלו, ועי' בהפלא"ה (בקו"א) שכתב דאפשר שאם מכר מכרו קיים לכשתמות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מטלטלין של נכסי צאן ברזל, יש אומרים שמה שעשה עשוי, ויש אומרים שהמכר בטל. ובנכסי מילוג לא עשה ולא כלום ואפי' מתה האשה בחיי בעלה המכר בטל לפי שבשעת מכירה לא היה לבעל בגוף הקרקע כלום²².

ב. קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי

כבר התבאר במסכת יבמות דף לו. גיטין דף מז: ב"ק דף פח. וב"מ דף צו. שהמוכר²³ שדהו לפירות, כלומר שיש לו זכות בקרקע לאכול פירותיה אבל אינו יכול לשנות צורת הקרקע ולא לבנות ולהרוס אבל בעל השדה אין יכול להכנס בה אלא מדעת הלוקח והלוקח יכול להשתמש בה כחפצו בכל זאת הלוקח אינו נחשב בעלי הקרקע עצמה לכל דיני התורה ולכן לדוגמא לענין הבאת בכורים מביא²⁴ ואינו קורא, שקנין פירות אינו כקנין הגוף²⁵, ואינו יכול לומר האדמה אשר נתת לי.

אבל המוכר שדהו לזמן קצוב, כיון שבונה והורס ועושה בכל זמנו הקצוב, כמו שעושה הקונה קנין עולם לעולם, י"א²⁶ שמביא וקורא.

דף נ:

²² ח"מ צ מג וכן היא יכולה לבטל מיד וכן הפירו' אי' למכור אא"כ אחר שלקמן. ב"ש שם מז

²³ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד הלכה ו

²⁴ דקנין ב' אשר תביא מארצך כיון ששעבד לו הקרקע לפירותיו כמש"כ רשב"ם ב"ב קל"ו ב'. וכ"נ דעת רבנו ודעת הרמב"ן וחי' הר"ן ב"ב שם. דהוא משום דמספקא ל' אי נחשב ארצך אף על גב דלאו כקנין הגוף דמי לשאר מילי ודעת תוס' ורמ"ה שם ורשב"א כאן בסוגיא דאינו מביא אלא מדרבנן.

²⁵ ולענ"ד נראה דאע"ג דק"ל כריש לקיש דקנין פירות לאו כקנין הגוף היינו דוקא היכא שאין לו אלא פירות ולית ליה בגוף כלום כמו האי דמכר הבן, אבל קנין פירות דיובל הוי כקנין הגוף טפי ומשום דבשדה יובל רשאי לחפור בו בורות שיחין. אלא הא דקרי ליה בש"ס קנין פירות היינו משום דכל שאינו קנוי קנין עולם הו"ל קנין וזה הטעם נראה מפורש בגמרא סוף פרק השולח (שם) שם בהאי קאמר ריש לקיש דכי קא נחית אדעתא דפירי נחית אבל בהך אדעתא דגוף נחית, והיינו כמ"ש דביובל הגוף שלו עד היובל להרוס ולחפור בגוף השדה כאדם העושה בשלו פירות. קצוה"ח רנו ג

²⁶ מנ"ח מצוה צ"א ול"ד למוכר בשעת היובל שאסור לו לחפור בורות שיחין ומערות כדאי' בירו' סוף השולח ועיי' מל"מ פ"א משמיטה ה"א ועיי' בס' אבי עזרי שחולק על המנ"ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ג. שניהם אינו בדין יום או יומים זה לפי שאינו תחתיו וזה לפי שאינו כספו ... אמר קרא לא יוקם כי כספו הוא כספו המיוחד לו

כבר התבאר במסכת ב"ק דף צ. שאחד ההורג²⁷ את ישראל או ההורג עבד כנעני הרי זה נהרג עליו, ואם הרג בשגגה גולה. מה בין עבדו לעבד אחרים, שעבדו יש לו רשות להכותו לפיכך אם הכהו הכייה שיש בה כדי להמית ונטה למות ועמד עשרים וארבע שעות ואחר כך מת אינו נהרג עליו אף על פי שמת מחמת המכה שנ' (שמות כא פסוק כא) אַךְ אִם יוֹם או יוֹמִים יַעֲמֹד לֹא יָקָם כִּי כֶסֶף הוּא, ומה הוא יום או יומים יום שהוא כיומים שהוא מעת לעת. אבל המכה עבד שאינו שלו אפילו מת לאחר כמה ימים מחמת המכה הואיל והכהו כדי להמית הרי זה נהרג עליו כשאר בני חורין.

המוכר את²⁸ עבדו ופסק עמו שישמשנו²⁹ שלשים יום והכהו אחד מהן בתוך השלשים יום והמיתו, הרי זה נהרג עליו ואינו בדין³⁰ יום או יומים, הראשון לפי שאינו כספו המיוחד לו, והשני לפי שעדיין אינו תחתיו.

ד. אין מחזיקין בנכסי אשת איש

אדם אחר שהחזיק³¹ בנכסי אשת איש אין לו חזקה.

²⁷ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב הלכה י יב יג

²⁸ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב הלכה טו

²⁹ בגמרא (ב"ק צ' ע"א) הגירסא ופסק עמו על מנת שישמשנו שלשים יום, ורבינו השמיט תיבות ע"מ. ועיין אור שמח מה שביאר באריכות.

³⁰ ופסק כר' אליעזר משום דמפרשי אמוראי טעמיה ובמכילתא הא דר"א בשם רבי יצחק בלי שום פלוגתא. כס"מ שם

³¹ שו"ע ונו"כ אהע"ז פז ב ובשו"ע חו"מ קמט יא, וז"ל הטור בחו"מ (שם), ואפילו אחר המחזיק בשלה בחיי בעלה, אינה צריכה למחות, שסומכת על בעלה שימחה, ופירש ר"י אפילו כתב לה דו"ד אין לי בנכסיך וכו' (שסילק עצמו גם מפירות), אינה צריכה למחות, שעדיין סומכת עליו שימחה, וכתב הרמ"ה אפילו אם טוען זבינתה מינך ומבעלך, אינו נאמן, דכיון דאית לבעל פירות, לא איכפת לה לידע מאן אכיל להו, וסיים וה"מ שלא חפר בה המחזיק בורות שיחין ומערות, אבל חפר בה, קיימא לה חזקה, מידי דהוי אבעל, ע"כ. ובח"מ (סק"ד) מדייק שאם סילק עצמו גם מירושה, יש חזקה בנכסיה, שאין לה לסמוך על בעלה, והבי"ש (סק"ד) חולק וסובר שאפילו סילק גם מירושה אין חזקה, מפני שהבעל כאפוטרופוס שלה והיא סומכת עליו, עיין שם, ועיי' עוד ברעק"א ובפת"ש (שם סק"א), ועיי' הגהות חכמת שלמה, ונראה שגם בזה אין נ"מ בין נכסי מלוג לבין נכסי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ה. בבעל וכגון שחפר בה בורות שיחין ומערות

כבר התבאר לעיל דף מב: שאין לבעל, דין חזקה³² בנכסי מלוג של אשתו, וכ"ש בנכסי צאן ברזל³³, והיינו כשאכל הפירות שני חזקה, וטוען שקנה ממנה, אף על פי שהתנה עמה שאין לו זכות פירות בנכסיה³⁴, שאין דרך אשה להקפיד על בעלה כשאוכל פירותיה, ונחלקו הפוסקים כשחפר בקרקע

צאן ברזל. והסמ"ע בחו"מ (ס"ק מז) סובר כהח"מ, אלא שכתב דהיינו לדעת הרי"ף והרא"ש והרמב"ם דמהני תנאי שלא יירשנה, והבי"ש (שם) כתב שאינו מוכרח שהר"י סובר דמהני תנאי, ועי' בקצה"ח (שם סק"ג) שכתב שמדברי התוס' משמע כהסמ"ע והח"מ.

³² שו"ע ונו"כ שם ט ובאבהא"ז פז א

³³ שאין לה בהם שום זכות בפירות

³⁴ שכשלא התנו, פשיטא, שאין לו חזקה שהרי מן הדין הם שלו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בורות, אם יש לו חזקה³⁵, ויש אומרים³⁶ דהוא הדין בחזקת תשמישי שכנים
הוי חזקה, ואם יש עדים שמכרה לבעל, יש לו חזקה בנכסי מלוג, אבל לא
בנכסי צאן ברזל שבכל מכירה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי³⁷.

³⁵ בשו"ע חו"מ (שם) כתב, ואפילו התנה עמה שלא יירשנה ואח"כ אכל ובנה והרס ועשה כל מה שעשה, והוא
דעת הרמב"ם והרי"ף והרא"ש, והרמ"א (שם) כתב, ודוקא שלא הזיק גופה של קרקע, אבל חפר בורות שיחין
ומערות וכיוצא בהן, שקלקל הקרקע והיא לא מיחתה, הוי חזקה, והוא כדעת הטור בשם הרמ"ה, ותמה הסמ"ע
(ס"ק יא) על הרמ"א שסתם וכתב דוקא וכו', דמשמע שמוסיף על דברי המחבר, ובאמת הם דיעות הלוקות,
וה"ל לכתוב בלשון יש אומרים, והב"ח כתב דבנה והרס דמיא לאכילת פירות משום דהוי קצת תיקון, אבל
חפר בה בורות דהוי קלקול מודה הרמב"ם שיש לו חזקה, דומיא דחזקת נזיקין דלא לתר הוי חזקה, ונראה
שהסכים עמו הש"ך (סק"ח). ובט"ז נראה שמפרש שגם בחפירת בורות יש אכילת פירות, ולדידה לא השיב
קלקול, אלא שלגבי האשה השיב קלקול, עיין שם, ובחידושי רעק"א בחו"מ (שם) כתב בשם מהר"י מיניץ
שמפרש הך דיש חזקה בחפר בה בורות, היינו שאינה יכולה למחות שיסתום הבורות, אבל אין בזה חזקה
בגוף הקרקע. כתב הסמ"ע (שם ס"ק יב) דמדסתם הרמ"א ש"מ דס"ל דחזקה בגוף הקרקע מהני אפילו כשלא
כתב לה דו"ד אין לי בנכסיך, וכמ"ש הטור, ודלא כדעת הרמ"ה (שם), ובקצה"ח (שם סק"ב) תמה שהסמ"ע
בסימן ריב (ס"ק יג) כתב שהאשה אינה יכולה למחות בבעלה שלא לבנות ולהרוס (עי' לעיל סעיף לג), וא"כ
לא שייך חזקה בבנה והרס, דכל שאינו יכול למחות לא הוי חזקה, וע"כ כתב הקצה"ח דאפשר דהרמ"ה דס"ל
דוקא כשכתב לה דו"ד אין לי בנכסיך, משום דא"כ באמת לא שייך חזקה, שמן הדין יכול להרוס ולבנות
בני"מ של אשתו, והרמ"א דסתם כאן ס"ל אפילו בדלא כתב לה, משום דס"ל שאין הבעל יכול לבנות ולהרוס,
וה"ה שאינו יכול לחפור בורות, וכעין זה כתב בבית מאיר, ובנה"מ (שם סק"ג) הביא בשם הרשב"ם שבחפר
בורות לאלתר הוי חזקה, והרמב"ן כתב שצריך ג"ש, דבלא ג"ש איכא ריעותא דהיה לו להזהר בשמרו, והקשה
הנה"מ דמכאן משמע דאף דאכילת פירות לא הוי חזקה, מ"מ בחזקה בגופו של קרקע וגם היה בידו ג' שנים,
הוי חזקה, וא"כ למה לא הוזכר בכל חזקות שאם חפר ראובן בקרקע שמעון והיה בידו ג"ש דהוי חזקה, וא"צ
לאכילת פירות, וע"כ פירש דהכא איירי שהיה צריך לבורות וליהנות מהם דומיא דאכילת פירות, וכמ"ש
הט"ז, וכיון שאין הקרקע משועבד לבעל לאכילת פירות אלא מהקרקע כמות שהיא, ולא מפירות דחפירת
בורות, ולכן אם חפר בורות ונהנה מהם, הוי חזקה, שהרי עשה דבר שאין לו רשות, אבל אה"נ בחפר בורות
בלי הנאת פירות, הוי כמוזיק, ואינו מועיל במה שהיה בידו ג"ש, ועפ"ז כתב במי ששכר קרקע לפירות, וחפר
בה בורות לפירות, הוי חזקה דומיא דבעל, ועוד כתב הנה"מ שמדלא כתבו הטור והמחבר דהוי חזקה מיד,
משמע דס"ל כהרמב"ן, והעלה עיקר כסברת הט"ז דמקלקל לבר לא הוי חזקה, ולכן ס"ל להמחבר דבנה והרס
לא הוי חזקה, משום דבנה הוי תיקון לכל העולם, והרס הוי קלקול לכל העולם, ורק בחפר בורות שלזה הוי
תיקון ולזה הוי חזקה, עיין שם.

³⁶ רמ"א אהע"ז שם ובחו"מ שם, והוא עפ"י דברי הטור בשם הר"י הלוי דכל חזקה שאינה מחמת טענה בגופה
של קרקע, אין חילוק בין איש לגבי אשתו לבין אחר, ונראה דאיירי כגון שפתח הבעל חלונות או שאר תשמישי
שכנים בביתו כנגד בית של נכסי מלוג, ולא מיחתה, אף על פי שאח"כ נתאלמנה או נתגרשה, אינה יכולה
למחות, והב"י הביא בשם הריטב"א דגם חזקת תשמישים לא מהני בבעל בנכסי אשתו. וכתב הסמ"ע (ס"ק
יג) בשם הטור שדעת הר"י הלוי כדעת הגאונים שכל חזקת תשמישים א"צ ג' שנים וא"צ טענה, משום שכל
שרואה ושותק מחל, ולכן גם גבי איש ואפילו אחר בנכסי אשתו אמרינן כן, אבל לדעת ר"י שגם בחזקת
תשמישין צריך ג' שנים וטענה, ה"ה שאין חזקה בנכסי אשת איש, ואפילו החזיק כן ג"ש, דומיא דאכילת
פירות, וכן דעת הרשב"א, וכתב הסמ"ע שנראה מדברי הרמ"א שנוטה לדעת הר"י הלוי, ולכן סתם באהע"ז
(סימן פז) ולא כתב בלשון יש אומרים.

³⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צ"טז אף על פי שקנו מידה חוזרת בכל עת שתמצא, שיכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי
משום שלום בית כתב הבי"ש (ס"ק נח) בשם הב"י שמדייק דדוקא כשהיא טוענת כן, אבל כל זמן שאינה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ו. אין חזקה לנזקין ... אין דין חזקה לנזקין ... בקוטרא ... בבית הנסא

כבר התבאר לעיל דף כג. שבכל מקום שצריך³⁸ להרחיק נזק ועבר וסמך ומחל³⁹ ל⁴⁰ הנזק⁴¹, כגון שסייע עמו, או שראהו ושתק, או שאמר לו לעשות, הסכמת הרבה פוסקים שהחזיק בסמיכתו, אפילו בלא חזקת ג' שנים⁴² ובלא טענה שמכר לו זכות זו, ושוב אינו יכול לחזור⁴³ ולהצריכו להרחיק, ויש אומרים⁴⁴ שאף אם נגרם נזק אינו חייב לשלם.

טוענת מכירתה קיימת, וכ"כ רעק"א (לעיל סעיף יג), ובבאה"ט (סק"מ) כתב בשם מהרי"ט שאפילו לא טענה אין במעשיה כלום
ש"ע ונו"כ קנה לה

³⁹ כתב בש"ע הרב ה' נזקי ממון סעיף יח שאם ידוע שאינו מוחל בלב שלם אינה מחילה, ובנוק של בני רה"ר אין יכולת למחול אלא כשומ"ה מוחלים בפירוש במעמד אנשי העיר, ואז אין עוברי דרכים שמעיר אחרת יכולים לעכב עליהם, וכן אם פשט המנהג כן לכל מי שרוצה ה"ז כאילו מוחלים כל אנשי העיר בפירוש כדי שיוכל כל אחד לעשות כן כשיצטרך לזה הוא ובנו אחריו. ועיין עוד כמה מוגדר מחילה בפתחי חושן שם הערה נד

⁴⁰ כתב המאירי שאם מיחה פעם אחת מיד כשראה, אף על פי שעבר אח"כ זמן רב ולא מיחה אין זו חזקה, ולא דמי לחזקת קרקע שצריך לחזור ולמחות כל ג' שנים, דכיון שגילה דעתו שאינו מוחל על נזקו אינו צריך לחזור על מחאתו, וכ"כ בשו"ת תשב"ץ ח"ג סימן שיג.

⁴¹ כתב הסמ"ע דהיינו דוקא כשידע הנזק שיש במעשה זה משום נזק, אבל אם לא ידע אין שתיקתו כמחילה, וכן פירש בסימן קנג במ"ש בש"ע שם שאם לא מיחה הוי חזקה לאלתר, ועי' קצה"ח סימן קנג סק"א ונה"מ שם סק"ג

⁴² וכן דעת הרמ"א ודלא כדעת הרא"ש שסובר שצריך ג' שנים וטענת מכירה (וכתב הב"ח שאף הרא"ש אינו חולק אלא בשתיקה, אבל בסייע בידו או שאמר לו מודה דמיד הוי חזקה, וכ"כ הט"ז, ועי' נה"מ סי' קנד סק"א), ובד"מ משמע שמדין ספק אין מחייבין אותו להרחיק.

⁴³ הקשה בקצה"ח ס"ק טז בשם אחיו מה"ר יהודה, למה לא יוכל לחזור בו, והרי אף בקרע כסותי והפטר, אף על פי שאם קרע פטור, מ"מ קודם שקרע יכול למחות בידו שלא יקרע, ואפילו התחיל לקרוע ומוחה חייב לשלם מה שיקרע אח"כ, שהרי לא נתן לו הבגד במתנה אלא מחל לו על נזקיו. ויכול למחות שלא יזיק יותר, ולא דמי לחזקת תשמישים שהקנה לו תשמישו. ותירץ הקצה"ח דחזקת נזקין אינו מדין מחילת נזקין, אלא דמייא לסמך בהיתר כשאין שם דבר הניזוק, שאע"פ שאח"כ מזיק אמרינן שעל הנזק להרחיק את עצמו, וה"נ בהחזיק בסמיכה, כיון שאינו מזיק בידים, אלא שחייבוהו חכמים להרחיק, וכיון שזה מחל לו, הרי אין בו דיני הרחקה, ואם חוזר בו עליו להרחיק את עצמו, עיין שם. ועי' בבאה"ט מ"ש בשם כנה"ג לחלק בין מחילת נזקין לבין מחילת חוב שאינו חייב לו עדיין דלא מהני.

⁴⁴ בנה"מ סימן קנג סק"ג מדייק כן מלשון הש"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יש דברים שאפילו⁴⁵ החזיק בהם המזיק, אין החזקה מועלת, והם⁴⁶, העשין⁴⁷ וריח בית הכסא⁴⁸ ואבק⁴⁹, וכ"ש נזקין שיש בהם משום סכנה⁵⁰, ונדנוד הקרקע מחמת רעש, כגון ריחיים או מכונת אריגה, או נדנוד מחמת דברים אחרים⁵¹. וי"א⁵² שאפילו רעש הנכנסים ויוציאם מחנות שבהצר, שבאלה אפילו שתק כמה שנים הרי זה חוזר וכופהו להרחיק, לפי שאין דעתו של אדם סובלת נזקין אלו, וחזקתו שאינו מוחל, אא"כ קנה מידו⁵³ שמחל לו,

⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם לו

⁴⁶ וכתב הבאה"ט בשם הכנה"ג שכשיש ספק אם הוא מהנזקין שיש להם חזקה או לא, התפוס בנזק הוא המוחזק, ובעין זה כתב הבי"ב בשם הרשב"א,

⁴⁷ דברים המביאים עשן ברוח מצויה ומזיקים לבני אדם או רכושם. שו"ע ונו"כ שם לו

⁴⁸ ועי' בכסף הקדשים שמסתפק בשאר ריח רע, ומצדד לומר שריח רע היינו כל שיש בו דיני הרחקה לענין דבר שבקדושה, ואפילו אין חלישות או צער הגוף, אלא שאפשר שבכה"ג לא הוי בכלל קומרא שלא יועיל חזקה, אלא שלכתחלה צריך להרחיק בכל ריח רע כזה. וגם החזו"א ב"ק סימן יג ס"ק יב כתב דדוקא ריח האוסר בק"ש צריך להרחיק, ועוד כתב דהאידינא כל בית בנוי בו ביהכ"ס וע"ד כן נקבע המנהג שאין אדם מוחה, ואפילו חולה, שזהו דירת כל אדם.

⁴⁹ בטור לא הזכיר אבק, אבל הרמב"ם הזכירו, וכתב הגר"א שלמד כן מהא דרקתא דסעיף יז, והראב"ד בהשנות תמה על דבריו (כפירוש הלח"מ שם) דמנין לו, וגם המאירי כתב שיש חולקים על זה, והמ"מ כתב שהאבק דומה לעשן, ויש לעיין עוד במ"ש הרמב"ם בהך דאבק וכיוצא בו מה נתכוין לרבות, ואפשר שסובר שכל נזק שיש בו צער הגוף אין לו חזקה, וכמו שמצינו שאין אדם מוחל על צער הגוף.

⁵⁰ באה"ט בשם כנה"ג

⁵¹ הטור, והוא מדברי הרא"ש וכתב הטעם דדמיא לקומרא ובית הכסא שאין הדעת סובלת היזק כזה שיפול כותלו, וכ"כ המ"מ שם שפשוט הוא שהזיקו מרובה, והמאירי כתב גם כן בזה שיש חולקים, ואפשר שהרמב"ם אינו מפרש הך דנדנוד הקרקע מחשש נפילת הכותל, שלא הזכירו כלל בדיני הרחקה, אלא שמפרש גם זה משום צער הגוף, ונדנוד בשיעור זה יש בו משום צער, אלא שלפי"ז צ"ע לפי מ"ש השו"ע בסימן קנו סעיף ב בשיטת הרמב"ם שמחמת קול הפטיש וקול הריחיים מהני חזקה, והרי גם זה צער הגוף הוא, והסמ"ע שם סק"ט כתב שקול כתישת הריפות הוא קול גדול מדי שמנדנד הכותל שהוא היזק גדול, וצ"ע. כתב הטור בסימן קנו בשם הרמ"ה בהא דקול הנכנסים ויוציאם, דהיינו דוקא בבעלי אומנות וכיוצא בהן שאין קצבה לנכנסים ויוציאם, אבל אי בעי לאגורי לכמה אינשי דדיירי ביה לא מצי מעכב, ע"כ. ומהמשך דברי הטור נראה דהרמ"ה קאי לענין חזקה, ומשמע שלכתחלה יכול לעכב אף בהשכרה לכמה אנשים (ועי' בשו"ת הת"ס שדן במ"ש הירושלמי בהך דנכנסים ויוציאם שבאים ואינם מוצאים אותו, דמשמע שמשום לקוחות הבאים כדרך מכירה וקונים והולכים ליכא קול הנכנסים, אלא מפני שאין מוצאים אותו וחוזרים ובאים, ואין לזה קצבה, עיין שם.

⁵² ובשו"ע סימן קנו סעיף ב וסעיף ד כתב שהעושה עסק בהצר ויש שם קול הנכנסים ויוציאם, אין לו חזקה, ויש להם בכל עת לעכב ולומר אין אנו יכולים לישן מקול הנכנסים והיוציאם, שזה היזק קבוע הוא כמו העשן והאבק, והוא ג"כ מלשון הרמב"ם, ולפימ"ש לעיל בנדנוד הקרקע גם זה הוא משום צער הגוף, וכן משמע במאירי שקול הנכנסים הוא מחמת צער שבאים וצווחים, וכ"כ בדף כג ע"א בהך דעורבים שיש בהם נזק גם מצד שמצפצפים ומערבבין אותו ואת שנתו, וכתב שמתוך כך יש שכתבו שאין חזקה לנזק דקול הנכנסים. ומשמע שגם קול הנכנסים ויוציאם הוא משום צער הגוף ולכן דומה לעשן ואבק.

⁵³ ומלשון הטור בשם הרא"ש משמע שאף במכירה צריך קנין, אבל הפרישה, וכן בסמ"ע ס"ק פא כתב שאם מכר ונתן לו מעות קונה במעות, ולא הצריך קנין אלא במחילה או במתנה וכן במכירה וקפן במלוה שאין כאן קנין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ויש אומרים⁵⁴ שמכירה ומתנה בפירוש א"צ קנין, ויש אומרים⁵⁵ שאפילו קנין אינו מועיל.

וכל דבר שיש לומר⁵⁶ שאדם זה⁵⁷ אינו סובל נזק כזה, כגון שהוא איסטנים או חולה, וכגון עורבים המלכלכים הפירות, או מצפצפים בקולם, אין חזקה לנזק זה⁵⁸.

זה שאמרו שאין חזקה לנזקי עשן⁵⁹, היינו דוקא בעשן תדיר כגון של נחתומין ושל יוצרים, ודוקא בעשן המזיק לאדם עצמו, אבל עשן שאינו מזיק אלא לרכוש, יש לו חזקה.

ונראה שגם בעשן של עישון⁶⁰, אם זה טוען שהעישון מפריע לו, יכול לעכב עליו, ואין נ"מ אם הוא בביתו או במקום אחר שיש לו רשות להמצא שם, וכ"ש במקום ציבורי שיש הרבה שאינם סובלים העישון⁶¹.

⁵⁴ רמ"א שם בשם ר"י ורא"ש.

⁵⁵ טור בשם ר"ת דקנין בטעות הוא שיכול לומר סבור הייתי שאוכל לסבול ואיני יכול לסבול. וכתב המ"מ בדעתו שאפילו מכירה וגם קנין אינו מועיל. והב"י הביא בשם תשובת הרשב"א שדעתו כדעת ר"ת. אלא שסיים דמ"מ כיון שדעת רוב חכמי ישראל דלא כר"ת, אם כבר החזיק אינו יכול למחות בידו שיסלק, ואם עדיין לא סמך לא יסמוך. כתב בכנה"ג בשם מהר"ש הלוי דהא דמהני חזקה בקנין היינו דוקא כשידוע שהנזק היה קיים בשעת קנין, אבל אם באותה שעה לא היה הריח ואח"כ נתחדש ריח אין הקנין מועיל.

⁵⁶ שו"ע ונו"כ שם למ

⁵⁷ וכתב בערוה"ש שאין אדם נאמן על עצמו לומר שאינו סובל, אלא כשמתברר עפ"י ב"ד או בקיאים שרוב בני אדם אינם סובלים נזק כזה, או שיתברר שהוא איסטנים או חולה ואינו יכול לסבול אף ששאר בני אדם סובלים נזק כזה, וכ"כ בכנה"ג שאפילו בשבועה אינו נאמן.

⁵⁸ אף על פי שאצל שאר בני אדם אין זה נזק כל כך, כיון שאצלו הוא נזק גדול, אין לו חזקה, ומשמע שאפילו נעשה אח"כ איסטנים, והיינו שידוע והוחזק בכך, וכ"ש כשנעשה אח"כ חולה, אף על פי שער עתה החזיק בנזק זה, שיכול למחות בידו שיסלקו. ועיי לעיל.

⁵⁹ שו"ע ונו"כ שם

⁶⁰ מבלי להכנס לשאלה אם מזיק לבריאות או לא.

⁶¹ פתחי חושן שם הערה מד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בית הכסא⁶² שאמרו, היינו דוקא בבית הכסא מגולה⁶³, אבל המכוסה בחפירה, יש לו חזקה. אולם אין חזקה כנגד בית הכנסת⁶⁴.

החזיק בשטח חבירו ועשה שם ביהכ"ס, יש לו חזקה⁶⁵, אבל חזקה זו לכו"ע צריך טענה ומ"מ צריך לכסות שלא יהא ריח חזק.

ז. באחר ונגזן שאכלה מקצת חזקה בחיי הבעל ושלש לאחר מיתת הבעל מיגו דאי בעי אמר ליה אנא זבינתה מינך כי א"ל נמי את זבינתה ליה זזבנה ניהלי מהימן

מה שהתבאר שאדם אחר שהחזיק⁶⁶ בנכסי אשת איש אין לו חזקה, זהו בחיי בעלה אולם אם החזיק בהם ג' שנים אחר מות בעלה, יש לו בהם חזקה. אפילו אם התחיל להחזיק בהן בחיי הבעל וטען המחזיק בפני מכרת אותן לבעלך והוא מכרם לי הויא חזקה, במיגו שהיה יכול לומר שקנאן ממנה אחר מות בעלה⁶⁷.

⁶² שו"ע ונו"כ שם לח

⁶³ ממילא יכול גם השכן למחות, הר"א ששון סימן סח, והב"י כתב בשם רבינו ירוחם בדעת הרמב"ם שלא חילק בזה, וכל ריח רע אין לו חזקה. וכתב בכנה"ג בשם מהר"ם מינץ דדוקא ביהכ"ס עצמו אין לו חזקה, אבל אם החזיק לפנות בביהכ"ס של חבירו הוי חזקה, ואפשר שאפילו לאלתר, והכנה"ג חולק, דעביד איניש להניח לחבירו ליפנות פעם אחת או שנים באקראי, ועי' שו"ת מהרי"ט ח"א סי' קח, וכתב שם שאם הצואה יוצאת דרך ביבין למחויץ לעיר, וכ"ש כשמכוסה במים, אין לו דין ביהכ"ס.

⁶⁴ בשו"ת שארית יוסף סימן כז נשאל בדין ביהכנ"ס שמגיע לשם ריח רע מביכ"ס של השכן שהחזיק בכך, והביא מ"ש הפוסקים לחלק בין מכוסה לבין מגולה, וכתב דהיינו דוקא בין אדם לחבירו, אבל ריח רע לבהכנ"ס לא עדיף מאיסמנים שאינו יכול לסבול, וה"נ ריח רע בשעת תפלה, ואפילו קדם לביהכנ"ס, כיון שצורך הרבים הוא צריך להרחיק, והכנה"ג הוסיף שאע"פ שבשאר נזיקין יכול המזיק לומר קים לי שא"צ להרחיק, במקום איסור להתפלל אין לומר קים לי, וכ"ש כנגד רבים.

⁶⁵ שו"ע ונו"כ שם מב, והיינו שצריך טענה שמכר לו או נתן לו במתנה, אבל במה ששתק אין זו חזקה ונאמן בשבועה. ומ"מ א"צ ג' שנים. וכתב בערוה"ש הטעם דכיון שהחזיק בפניו לא היה מניחו אפילו יום אחד בנזק כזה, אבל החזיק שלא בפניו אין מועיל אפילו חזקה ג' שנים, שאין לזה קול שיבא לאזני המערער וימחה, עיין שם.

⁶⁶ שו"ע ונו"כ אהע"ז פז ב.

⁶⁷ ח"מ שם ה וכן הסיק בסמ"ע קמט טז ועיין קצוה"ח שם ד דגבי קרקע מהני מיגו להוציא אף על גב דלית ליה לא חזקה ולא שמרא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

